

Perspektywy pomocy Kanady dla Ukrainy

Paweł Markiewicz

Problemy ze wzmocnieniem potencjału Kanadyjskich Sił Zbrojnych i produkcją broni oraz wewnętrzna debata polityczna na temat wsparcia dla Ukrainy mogą doprowadzić do ograniczenia skali kanadyjskiej pomocy w kolejnych latach. Kanada może to zrekompensować, podejmując decyzję o długoterminowych gwarancjach pomocy Ukrainie oraz większym zaangażowaniu w NATO.

W styczniu br. Kanada przedstawiła Ukrainie projekt umowy o długoterminowej współpracy w zakresie bezpieczeństwa. Negocjacje w sprawie ostatecznego kształtu porozumienia mają potrwać co najmniej kilka tygodni. Podpisanie takich umów Kanada i inne państwa G7 zapowiedziały podczas spotkania, które odbyło się równoległe ze [szczytem NATO w Wilnie w lipcu 2023 r. Dwustronne porozumienia](#) mają wzmocnić bezpieczeństwo Ukrainy w długiej perspektywie.

Kalkulacje strategiczne i polityczne. Kanadyjskie wsparcie dla Ukrainy jest elementem obrony porządku międzynarodowego opartego na prawie. W opinii kanadyjskich władz od stabilności systemu międzynarodowego, któremu zagraża polityka Rosji, uzależnione jest bezpieczeństwo obszaru transatlantyckiego i samej Kanady. [Istotne znaczenie odegrała też liczna i aktywna politycznie ukraińska diaspora w Kanadzie](#) (ok. 1,4 mln, tj. 4% ludności), która skutecznie zmobilizowała się i w sprawie pomocy dla Ukrainy wywierała nacisk na rządy federalne i lokalne (np. w prowincjach Alberta, Manitoba, Ontario, Saskatchewan). Dlatego kanadyjskie władze są zdeterminowane, aby wzmocnić zdolności Ukrainy do obrony i uniemożliwić Rosji osiągnięcie jej celów strategicznych związanych z podporządkowaniem sobie tego państwa. Kanada należy do tych państw NATO, które wspierają aspiracje Ukrainy do członkostwa w Sojuszu. Długoterminowa pomoc militarna i finansowa ma zapewnić Ukrainie wystarczające bezpieczeństwo do czasu umożliwienia jej przystąpienia do Sojuszu.

Od początku rosyjskiej pełnoskalowej agresji w 2022 r. rząd federalny Kanady udzielił Ukrainie bezpośredniej pomocy finansowej, humanitarnej i wojskowej o wartości 9,5 mld dol. Rząd Justina Trudeau ściśle współpracuje z partnerami –

USA, Wielką Brytanią i UE – w formatach dwustronnych i wielostronnych (np. G7 i ONZ) w celu wywierania presji na Rosję poprzez koordynowanie sankcji i ograniczanie jej możliwości prowadzenia wojny. Kanada aktywnie działa na rzecz stworzenia prawnych rozwiązań, które umożliwiłyby przekazywanie Ukrainie zamrożonych i skonfiskowanych rosyjskich aktywów.

Pomoc wojskowa i jej ograniczenia. Od 2022 r. władze Kanady przekazały Ukrainie wsparcie militarne o wartości 2,4 mld dol., co plasuje ją w pierwszej dziesiątce państw NATO. Kanada wysłała broń i sprzęt pochodzący z zapasów Kanadyjskich Sił Zbrojnych (CAF), m.in. haubice M777 (4 z posiadanych 37) wraz z amunicją, czołgi bojowe Leopard 2A4 (8 z posiadanych 82) oraz pojazdy opancerzone (208) i wsparcia bojowego (39). Konserwatywna opozycja (Partia Konserwatywna Kanady, CPC) naciska na Trudeau, który nie chce zmniejszać już i tak ograniczonych zdolności CAF, by przekazał Ukrainie więcej broni, m.in. rakiety przeciwokrętowe Harpoon oraz pojazdy z rezerwy materiałowej, które w innym wypadku byłyby zełomowane – w tym 195 lekko opancerzonych i 149 opancerzonych pojazdów rozpoznawczych.

Kanada przyłączyła się także do dwóch międzynarodowych koalicji, które mają wzmocnić potencjał Ukrainy w zakresie lotnictwa bojowego i ciężkiego uzbrojenia. Chce też razem z USA, Wielką Brytanią, Danią i Holandią dostarczyć Ukrainie większe ilości sprzętu przeciwlotniczego. W tym celu planuje zakup amerykańskiego systemu obrony przeciwrakietowej (NASAMS) za 406 mln dol.

[Ograniczenia zdolności CAF i wyzwania związane z realizacją projektów modernizacji technicznej zmniejszają możliwości](#)

[utrzymania wsparcia wojskowego dla Ukrainy na dotychczasowym poziomie](#). Po przekazaniu jej części uzbrojenia i przy założeniu zwiększonego ryzyka konfliktu między Rosją a NATO Kanada będzie musiała wzmocnić własny potencjał. Rząd Trudeau nie opublikował jeszcze zaplanowanej na 2022 r. aktualizacji strategii obrony narodowej z 2017 r., która ma określać długoterminowe potrzeby i cele CAF, a także wyznaczać te, które można zrealizować przy wsparciu kanadyjskiego przemysłu zbrojeniowego. Ze względu na złożony proces zamówień oraz ograniczone moce przemysłu zbrojeniowego uzupełnianie zapasów amunicji i wzmocnianie potencjału Kanady prawdopodobnie zajmie lata. Od 2022 r. produkcja amunicji artyleryjskiej kalibru 155 mm wzrosła jedynie nieznacznie (z 3 do 5 tys. pocisków miesięcznie).

Dlatego rząd federalny przewiduje zmniejszenie wsparcia wojskowego dla Ukrainy w ciągu najbliższych trzech lat (z 816 mln dol. w latach 2023–2024 do 197 mln dol. na lata 2025–2026). Kanada będzie próbowała to zrównoważyć długoterminowymi gwarancjami wsparcia dla Ukrainy, które mają się znaleźć w negocjowanym porozumieniu dwustronnym, w postaci m.in. finansowej pomocy w obronie przed rosyjską inwazją i powojennej odbudowie. Planuje też zwiększyć swój wkład w politykę obrony i odstraszenia NATO. Więcej środków zostanie przeznaczonych na kanadyjską misję Operation Reassurance na Łotwie, funkcjonującą w ramach wzmocnionej wysuniętej obecności Sojuszu (eFP) – 802 mln dol. na lata 2024–2025 i 872 mln dol. na okres 2025–2026. Trudeau zobowiązał się już do zwiększenia wielonarodowych sił Kanady na Łotwie do poziomu brygady (od 2026 r. stacjonować tam będzie 2200 żołnierzy kanadyjskich) i wysłał tam w 2023 r. batalion czołgów CAF (15 Leopard 2 i 130 członków personelu) w celu zwiększenia zdolności grupy bojowej. Wzmocnienie obrony i odstraszenia będzie przyczyniać się do większego poczucia bezpieczeństwa w państwach NATO oraz ułatwiać utrzymanie determinacji i politycznej spójności, które są niezbędne do kontynuowania długofalowego wsparcia dla Ukrainy. Decyzje te mają również na celu podniesienie statusu i wiarygodności Kanady jako kluczowego sojusznika NATO.

Wewnętrzna debata na temat Ukrainy. Wojna na Ukrainie pozostaje ważnym tematem debaty publicznej – ok. 50% Kanadyjczyków uważnie śledzi sytuację. Uwaga opinii publicznej w coraz większym stopniu skupia się jednak na kwestiach wewnętrznych, głównie dotyczących rosnących kosztów życia. Wyzwania wewnętrzne powodują spadek poparcia dla dalszego udzielania pomocy Ukrainie. 45% obywateli opowiada się za utrzymaniem przez rząd federalny obecnego poziomu wydatków na rzecz Ukrainy, ale tylko

12% uważa, że należy je zwiększyć, a aż 30% jest zdania, że powinien ulec zmniejszeniu. Kanadyjczycy bardziej popierają np. zwiększanie zakresu sankcji (50%) czy przejmowanie rosyjskich aktywów w Kanadzie (45%) niż zwiększanie dostaw śmiertelnej broni (32%).

W efekcie kanadyjskie władze planują skorygowanie polityki wobec Ukrainy. Kluczowym filarem nowego podejścia ma być aktualizacja umowy o wolnym handlu między Kanadą a Ukrainą z 2016 r. (CUFTA). Liberałowie planują wzmocnić współpracę w kilku obszarach, zwłaszcza handlu cyfrowego, zamówień publicznych i walki z korupcją. Ma to być sposób na zachęcenie prywatnych kanadyjskich firm do większego zaangażowania w pomoc Ukrainie i odbudowę kluczowych sektorów państwa, m.in. rolnictwa, energetyki i infrastruktury. Istotnym obszarem współpracy mają być także działania na rzecz ograniczenia emisji dwutlenku węgla i walki ze zmianami klimatycznymi. Postulaty klimatyczne w umowie spowodowały jednak, że opozycyjna CPC, mając na względzie wyborców z prowincji z przemysłem wydobywczym, zagłosowała w listopadzie 2023 r. przeciwko projektowi ustawy aktualizującej CUFTA. Konserwatyści wyrażają chęć dalszej pomocy Ukrainie, jednak ostatnie sondaże wskazują, że większość wyborców CPC (51%) nie zgadza się z kanadyjską polityką wsparcia.

Wnioski i perspektywy. Podobnie jak w wielu innych państwach zachodnich, [np. USA](#), w Kanadzie słabnie poparcie opinii publicznej dla udzielania pomocy militarnej Ukrainie. Kanada zmniejszy skalę wsparcia, ale chce to zrekompensować w najważniejszych obszarach dla długoterminowego bezpieczeństwa Ukrainy – zapewniając razem z innymi sojusznikami kluczowe zdolności umożliwiające obronę przed nową rosyjską ofensywą, odbudowę ukraińskiej gospodarki oraz wspieranie integracji Ukrainy z NATO i UE. Zmniejszenie wojskowego wsparcia dla Ukrainy przy jednoczesnym zwiększeniu środków na wzmocnienie grupy bojowej NATO na Łotwie ma zademonstrować zaangażowanie Kanady w odstraszenie Rosji i obronę sojuszników w Europie Środkowej i Wschodniej. Determinacja Kanady w tej sprawie była w przeszłości kwestionowana, zwłaszcza po ogłoszeniu przez Trudeau we wrześniu 2023 r. planów zmniejszenia budżetu obronnego o ok. 1 mld dol. Kanada będzie ważnym sojusznikiem Polski, m.in. ze względu na jej obecność wojskową na wschodniej flance, dowodzenie grupą bojową na Łotwie (którą wspiera także Polska) oraz gotowość do zwiększenia jej potencjału. Głównymi obszarami współpracy będzie wzmocnienie grupy bojowej do poziomu brygady i zapewnienie jej pełnej zdolności operacyjnej, zwiększanie presji na Rosję poprzez zaostrzenie i uszczelnianie sankcji oraz promowanie członkostwa Ukrainy w NATO.